

Kazakh transcript:

Тымақтың төбесі төрт немесе алты сай үшкіл киізден құралып, шошақ болып келеді.

Ішік – сырты матамен тысталып, түрлі аңның терісінен жүннің ішіне қаратып тігілетін қысқы сырт киім. Қолданылатын терісіне қарай олар: түлкі ішік, қасқыр ішік, сеңсең ішік, нышпақ ішік деп әртүрлі аталады.

Саптама етік – қонышы тізені жауып тұратындай ұзын, табаны қалың сіріден, оң-солы жоқ, түзу болып тігілетін аяқ киім. Оны киіз байпақпен киеді. Қысқы күнгі аязда ат үстінде жүргенге жылы, әрі қолайлы.

Кимешек – жасамыс әйелдер киетін бас киім. Ол өн бойы көкіректі жауып тұратын тұтас матадан тігіледі. Ақ матадан бет жағы ойылады. Жағы, өңірі оқаланып кестеленеді. Төбесіне сәндік үшін шылауыш немесе күндік сияқты ақ мата оралады.

Қамзол – шапанға қарағанда ықшам, қысқа, көбінесе жеңсіз немесе қысқа жеңді болып келетін әйелдің сырт киімі. Салтанаттарға киілетін әйелдің сырт киімі. Салтанаттарға киілетін қамзолдар аса қымбат маталардан белі қыналып, өңірі мен етегі түрлі өрнектермен кестеленіп өрнектеледі.

Кебіс мәсі. Мәсі - өңделген жұқа теріден қонышына ою салынып, табансыз, ұлтансыз, негізінен үйде киілетін жеңіл аяқ киім. Кебіс – табаны қалың, өкшесі биіктеу, сыртына түрлі өрнектер салынып тігілетін, мәсінің сыртынан киюге арналған аяқ киім.

Бөрік – жеткіншектерден бастап, ересек адамдарға дейін киетін бас киім. Ол етегін айналдыра қымбат тері жапсырылып дөңгеленген пошымда тігіледі. Пошымна, тігілген материалына қарай шошақ бөрік, үкпі бөрік, камшат бөрік сияқты түрлерге бөлінеді.

Тақия. Қазақта тақияның түрі көп. Соның ішінде аса сәндісі, көркемі – бүлдіршін қыздар киетін үкілі тақия. Ол биіктігі 10-15 см мөлшерінде дөңгеленіп тігілген, жалпақ төбесіне үкі тағылатын жеңіл бас киім. Айнала жиегіне ою салынып, түрлі асыл тастармен көмкеріледі. Оны жас қыздар ұзатылғанға дейін киеді. Ұзатылған қыз – қыз ғұмырдың белгісі – тақиясымен «сыңсу» айтып қоштасады.

Көкірекше – жейденің немесе көйлектің сыртынан киетін жеңсіз, жеңіл киім. Оның өңірі мен етегі өрнектеліп, кестеленеді. Қыз балалардың көкірекшесінде теңгелер,

маржан сияқты әшекей заттар қадалады. Ыңғайлы, ықшам көкірекшені көбінесе балалар жейденің, көйлектің сыртынан киеді.

Қазырғы уақытта бізде елдер Еуропей стиль бойынша киінеді. Әйелдер шалбар, көйлек, юбка, ұзын көйлек, қысқа көйлек киеді. Еркектер шалбар көбінесе... көйлек пенен, не болмаса жазда ыстық күні шорты киіп жүреді. Ауыл жерлерде еркектер шорты кимейді, көбінесе шалбар киеді. Әйелдер дізесінең асатың көйлектер киеді. Үлкен адамдар бастарына шыт байлайды - әйел адамдар. Еркектер бастарына тақияны киіп жүреді. Әйелдер, бастарына шыт байлайтыны, үлкен әйелдер. Еркектер, тақия киетіні, үлкен қалаларда да көруге болады.

English translation:

The top of *tymak*¹ is usually a quadrangular or hexagonal form. *Tymak* is traditionally made from felt and has a pointed shape.

The shell of *yshyk*,² winter outer clothing, is made from fabric and from the fur of different animals. Usually the fur is turned inside out. According to the fur used in making the coat, it can have different names, such as fox *yshyk*, wolf *yshyk*, lamb *yshyk*.

*Saptama etyk*³-- the tops of the boots are high enough to cover a man's knees; the back of the boots is thick, with no difference between the right and the left sides, and are usually upright in shape. One should put on *saptama* boots with woolen socks. On frosty winter days, especially on horseback, *saptama* boots are a must-have!

*Kimeshek*⁴ is an elderly women's headdress. *Kimeshek* fully covers a woman's chest and is made of one piece of cloth. The top and its facial part are from white colored fabric. The side parts are decorated with braids. The top is decorated with white colored fabric.

Kamzol,⁵ women's clothes, are more comfortable to wear if compared with *a shapan*, usually short in length, with short sleeves or mostly sleeveless. Women often wear *kamzol* on holidays. *Kamzols* can be designed for special occasions with the waist part made from expensive fabric, and with lapels and a hem embroidered with ornaments and other patterns.

Kebys masy: *Masy*⁶ are national boots, usually made from soft leather. Their tops are decorated with national ornaments. *Masy* have no heels, no hard sole, and they are usually meant to be worn inside. *Kebys*⁷ is a kind of footwear that has thick soles, with some heels. The outside is decorated with different ornaments; [it is] usually worn on top of *masy*.

---

¹ *Tymak* – national men's cap.

² *Yshyk* – national winter coat.

³ *Saptama etyk* – national high topped boots.

⁴ *Kimeshek* – elderly women's headgear.

⁵ *Kamzol* – a kind of women's overcoat.

⁶ *Masy* – a kind of boots from soft leather, usually worn inside the dwelling.

⁷ *Kebys* – footwear for wearing above *masy* (national boots).

*Boryk*¹ is a headgear, worn practically by people of all ages, from youngsters to elderly people. The brims of *boryk* are made from valuable furs. According to the fabric used in sewing, there are such kinds of *boryk* as a pointed *boryk*, an owl *boryk*, a beaver *boryk*.

*Takija*²-- The Kazakhs have different kinds of *takija*. The most attractive and beautiful among them is the maiden's owl *takija*. It is approximately 10-15 centimeters in height, with a feather on its flat top, round in shape. This is a very light headgear. The outside of the *takija* is decorated with ornaments and precious stones. Usually, young girls wear them till marriage. *Takija* is a symbol of an unmarried girl, and at the ceremony, while being given to someone in marriage, a girl sings her *synsu*,³ thus bidding farewell to her parents and relatives.

Kokyrekshe is women's sleeveless light clothes worn over shirts or over the dress. Its hem and lapels are embroidered with ornaments and other patterns. Coins, different (precious) stones and other decorative patterns can be sewed on girls' *kokyrekshe*. Mostly, children wear these comfortable *kokyrekshe* over their shirts or dresses.

Nowadays people tend to wear clothes of European style. Women can wear trousers, dresses, skirts, long dresses, short dresses. Men mostly wear trousers... with shirts or, for example, in summer time they can put on shorts. But in the villages men don't wear shorts, they prefer wearing trousers mostly. Women wear dresses that cover their knees. Elderly people, women, cover their heads with headscarves. Men wear *takija*. Women, who wear headscarves, are elderly women. You can also see men with *takija* in cities.

About CultureTalk: CultureTalk is produced by the Five College Center for the Study of World Languages and housed on the LangMedia Website. The project provides students of language and culture with samples of people talking about their lives in the languages they use everyday. The participants in CultureTalk interviews and discussions are of many different ages and walks of life. They are free to express themselves as they wish. The ideas and opinions presented here are those of the participants. Inclusion in CultureTalk does not represent endorsement of these ideas or opinions by the Five College Center for the Study of World Languages, Five Colleges, Incorporated, or any of its member institutions: Amherst College, Hampshire College, Mount Holyoke College, Smith College and the University of Massachusetts at Amherst.

© 2003-2009 Five College Center for the Study of World Languages and Five Colleges, Incorporated

---

¹ *Boryk* – a headgear

² *Takija* – a headgear

³ *Synsu* – a farewell song performed by a young girl at the wedding ceremony while leaving parents house